

Hjem > Mælkeafgiftsfonden > 2012 > Foder- og fødevarerikkerhed > Lavt indhold af toksiner i foder

Lavt indhold af toksiner i foder

Det er yderst sjældent, at indholdet af mykotoksiner kommer i nærheden af grænseværdierne.

Mælkeafgiftsfonden

Mykotoksiner findes overalt i naturen i større eller mindre koncentrationer. Det gælder også i foder. Majs og hvede indeholder fx stort set altid fusariumtoksiner, der dannes, mens afgrøden vokser i marken. Varme fugtige vækstforhold og sen høst øger koncentrationen af fusariumtoksiner. Da sen høst fremmer dannelsen, må man normalt forvente det højeste indhold af fusariumtoksiner i kolbe- og kernemajs.

Svin er betydeligt mere følsomme over for fusariumtoksiner end kvæg, og derfor følger VFL, Planteproduktion særligt indholdet af fusariumtoksiner i kernemajs. Analyseme fra de seneste seks år viser, at indholdet af fusariumtoksiner varierer fra år til år, men ikke én eneste prøve har overskredet EU's vejledende grænseværdier for majs til kvæg.

Undgå majs som forfrugt til vinterhvede

Fødevarestyrelsen følger også indholdet af fusariumtoksiner i både korn og grovfoder. Deres analyser fra 2011 viste, at indholdet var højere i 2011 end i 2010, men i alle tilfælde langt under grænseværdierne. Det højeste indhold i kornafgrøderne blev fundet i hvede, der normalt regnes for den mest modtagelige kornart. Den højest fundne enkeltværdi var dog kun på 20 pct. af grænseværdien. Men vinterhvede med majs som forfrugt kan give meget højt indhold af fusariumtoksiner langt over grænseværdierne. Derfor fraråder VFL, Planteproduktion generelt at dyrke vinterhvede med majs som forfrugt.

Aflatoksin – ikke i Danmark

Aflatoksin er det mest giftige mykotoksin, man kender, og meget kræftfremkaldende. Derfor er der stor fokus på dette toksin i forhold til fødevarerikkerheden, men aflatoksin kan normalt ikke dannes under danske forhold. Skimmelsvampen, der danner toksinet, kræver mere varme og fugtige forhold, der normalt kun forekommer under varmere himmelstrøg. Den største risiko for aflatoksin er derfor i importeret foder som fx majs-kerner fra subtropiske eller tropiske områder.

I Danmark har Mejeriforeningen, foderstofindustrien og L&F, Kvæg i mange år haft en frivillig aftale om at undgå aflatoksin i mælk. Aftalen omfatter en særlig overvågning af både tilskuds-foder og mælk samt lavere grænseværdier, end lovgivningen foreskriver.

Usikkerhed på billige hurtigmetoder

VFL, Kvæg har sammenlignet toksinanalyser fra forskellige laboratorier. Det viser, at de hurtige og billige metoder, som enkelte laboratorier bruger, ofte giver for høje og for usikre resultater. Dertil kommer, at indholdet af toksiner oftest vil være meget ujævnt fordelt i en ensilage-stak. Det kræver derfor stor omhu at udtage en repræsentativ prøve. Heldigvis er det kun i yderst sjældne tilfælde relevant at analysere for mykotoksiner i foder. Der er således ingen grund til jævnligt at tjekke hverken korn eller majs for mykotoksiner, hvis foderet ser sundt ud og lugter friskt.

Lugt til og se på foderet

Naturligvis kan foder være årsag til endog massive problemer i en besætning. Det bedste tjek i den henseende er at lugte til foderet og se, om det ser friskt ud. Lugter foderet muggent, eller er det synligt inficeret af skimmelsvampe, bør man altid kassere det. Synligt inficeret foder kan indeholde meget store mængder mykotoksiner, og særlige skimmelsvampe (*Aspergillus fumigatus*) kan vokse videre i dyrene og forårsage både død og aborter. Derfor er der god grund til at sikre, at man kun fodrer med sundt foder. Men ser foderet sundt ud, er der generelt ikke grund til at frygte mykotoksiner.

EU's vejledende grænseværdier for de mest almindelige fusariumtoksiner i tilskuds-foder og fuldfoder til kvæg (beregnet ved et vandindhold på 12 pct).

Deoxynivalenol (DON)	Kvæg undtagen kalve under 4 mdr.	5.000 µg/kg (ppb)
Deoxynivalenol (DON)	Kalve under 4 mdr.	2.000 µg/kg (ppb)
Zearalenon	Malkekæveg og kalve	500 µg/kg (ppb)

Vær opmærksom på, at indholdet på analyseudskrifterne kan være angivet i forskellige enheder, afhængigt af laboratorium, fx µg/kg (ppb) eller mg/kg (ppm).

VFL tester toksinbinder

Arbejdet på Videncentret for Landbrug skal altid bero på dokumentation. Derfor planlægger VFL, Kvæg at dokumentere effekten af en såkaldt toksinbinder i otte fynske malkekægsbesætninger, hvor der er påvist fusariumtoksinet DON i både ensilage og fuldfoder.

I øjeblikket afventes en nødvendig dispensation fra Fødevarestyrelsen for at kunne igangsætte testen. Testen af toksinbinderen sker i samarbejde med et fransk firma, der har leveret både toksinbinder og placebo.

Arbejdet på Videncentret for Landbrug skal altid bero på dokumentation. Derfor planlægger VFL, Kvæg at dokumentere effekten af en såkaldt toksinbinder i otte fynske malkekægsbesætninger, hvor der er påvist fusariumtoksinet DON i både ensilage og fuldfoder.

[Artiklen har været bragt i KvægNyt nr. 11 - 2012](#)